

Bracken Temel Kavram Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bracken Temel Kavram Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18194>

Özet

Bu giriş, Bracken Temel Kavram Ölçeği - Gözden Geçirilmiş Formunun (BTKÖ-GZF) altı yaş grubu çocuklar için Türkçe'ye uyarlama çalışması sunmaktadır. Ölçek, okul öncesi dönemdeki çocukların temel kavram gelişim düzeylerini ve **okul olgunluğu** düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Uyarlama çalışması, Bütün Ayhan ve Aral (2007) tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenilirlik) Türk kültürü bağlamında incelenmesini içermiştir. Geçerlik analizleri ölçüt geçerliliği ile, güvenilirlik analizleri ise Kuder Richardson 20 katsayısı ve test-tekrar test korelasyonu ile yapılmıştır. Çalışmanın bulguları, ölçeğin altı yaş çocuklarının kavram gelişimini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bracken Temel Kavram Ölçeği, **kavram** gelişimi, okul olgunluğu, uyarlama, psikometrik özellikler, Kuder Richardson 20, geçerlik.

Yazarlar

Aynur Bütün Ayhan, Neriman Aral.

Amaç

Bracken Temel Kavram Ölçeği'nin temel amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların **bilişsel gelişimlerinin** kritik bir bileşeni olan temel kavram bilgisini ve **okul olgunluğu** düzeylerini belirlemektir. Bu uyarlama çalışması, özellikle altı yaş grubu Türk çocuklarının kavram gelişimlerini sistematik ve standart bir şekilde değerlendirebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, çocukların hangi kavram alanlarında güçlü veya zayıf olduklarını tespit ederek erken eğitim müdahaleleri için önemli bir temel oluşturur. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığını test etmeyi de amaçlamıştır.

Yapı

BTKÖ-GZF, çocukların temel dil ve matematik kavramlarının edinimi üzerine odaklanan geniş bir temel kavram yelpazesini ölçmektedir. Ölçülen yapı, on bir ana kavram kategorisi (Renk, Harf, Sayı-sayma, Boyut, Karşılaştırma, Şekil, Yön-Konum, Bireysel-Sosyal Farkındalık, Yapı-Materyal, Miktar, Zaman-Sıralama) ve bunlardan türetilen genel bir Okul Olgunluğu Puanı'nı kapsamaktadır. Bu kavramlar, çocuğun okul başarısı ve akademik öğrenme süreçlerine hazırlığı için hayati öneme sahiptir. Ölçek, çocuğun günlük yaşamda karşılaştığı temel bilgileri ne

ölçüde edildiğini de?erlendirerek geli?imsel gecikmeleri tespit etmeye yard?mc? olur.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çal??malar?, **ölçüt geçerli?i** (criterion validity) yöntemi kullan?larak gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, ölçekten elde edilen puanların d?? bir ölçütle tutarlılı?? analiz edilmiştir. Geçerlik analizlerinde, çocukların kavram geli?im düzeylerinin belirlenmesinde öğretmen de?erlendirmeleri esas alınmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, Bracken Temel Kavram Ölçeği - Gözden Geçirilmiş Formu'na göre kavram geli?imleri zayıf ve iyi olarak belirlenen çocukların, öğretmenler tarafından da benzer şekilde iyi ve zayıf olarak de?erlendirildikleri saptanmıştır. Bu bulgu, ölçeğin kavram geli?imini ölçme yeteneğinin, d??sal ve ba??ms?z bir kriterle (ö?retmen görüşleri) tutarlı oldu?unu, dolayısıyla ölçüt geçerliğinin sağlandığını göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirli?i, iki temel yöntemle de?erlendirilmiştir: iç tutarlılık analizi için **Kuder Richardson 20 katsay?s?** (KR-20) ve zamana ba?lı kararlılı?? de?erlendirmek için **test-tekrar test korelasyonu**.

Güvenirlik çal??malar? sonucunda, BTKÖ-GZF alt testleri için KR-20 katsay?s?nın .54 ile .91 arasında de?iştii belirlenmiştir. Bu aralık, alt testlerin genel olarak kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip oldu?unu göstermekle birlikte, bazı alt testlerdeki düşük de?erler (özellikle .54), o alt testlerin homojenliğinin daha dikkatli incelenmesini gerektirebilir.

Ölçeğin zamana ba?lı kararlı ölçümler verip vermediğini de?erlendirmek için test-tekrar test korelasyonu hesaplanmıştır. Okul olgunlu?u puanı için korelasyon .84, toplam kavram puanı için ise .87 olarak belirlenmiştir. Bu yüksek korelasyon de?erleri, ölçeğin kararlılık güvenilirliğinin güçlü oldu?unu ve ölçümlerin zaman içinde tutarlı kaldığını i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??malarının özet içeriğinde **faktör analizi** sonuçlarına veya yapı geçerliğine dair spesifik bir bilgi sunulmamıştır. Ancak, ölçek on bir ayrı kavram kategorisinden oluşmakta olup, bu kategorilerin birleşimi bir "Toplam Kavram Puanı" ve "Okul Olgunlu?u Puanı" sağlamaktadır.

Orijinal ölçeğin teorik yapısı göz önüne alındığında, Türk uyarlamasının da temel kavram bilgisini ölçen tek bir baskın faktör veya birbiriyle ilişkili birden fazla faktör (örneğin, dil kavramları, matematik kavramları) içermesi beklenir. İç tutarlılık analizlerinin alt testler bazında yapılmış olması, araştırmacıların ölçeğin çok boyutlu yapısını korudu?unu göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireysel olarak uygulanan, standardize edilmiş kavram değerlendirme testi.

Language Available: Türkçe

Population Group: Normal gelişim gösteren çocuklar.

Age Group: Altı yaş grubu (60-72 aylık).

Population Details: Türkiye'deki altı yaş grubu çocuklar üzerinde norm çalışmalar ve psikometrik analizler yapılmıştır.

Test Methodology: Kavram bilgisini görsel ve sözel uyarılarla ölçen, doğru/yanlış veya çoktan seçmeli formatta uygulanan bir yetenek testi. Derecelendirme sistemi hakkında detaylı bilgi verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel gelişim, kavram öğrenimi, **okul olgunluğu**, psikometri, uyarlama çalışması, güvenilirlik, **ölçüt geçerliliği**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: a_butun@yahoo.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımına dair izinler ve olası ücret bilgileri için sorumlu yazar Aynur Bütün Ayhan ile yukarıda belirtilen e-posta adresi aracılığıyla iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

Bütün Ayhan, A., ve Aral, N. (2007). Bracken Temel Kavram Ölçeği-gözden geçirilmiş formunun altı yaş çocukları için uyarlama çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 42-51. (Makale bağlantısı: efdergi.hacettepe.edu.tr)

Orijinal PDF dökümanı? buradan indirilebilir: bracken-temel-kavram-olcegi-toad.pdf

Bracken Temel Kavram Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Renk () :

Harf () :

Sayı?-sayma () :

Boyut () :

Karşılaştırma () :

Şekil () :

Okul Olgunluğu Puanı () :

Yön-Konum () :

Birey.-Sosyal Farkındalık () :

Yapı?-Materyal () :

Miktar () :

Zaman- Sıralama () :